

OBSAH

I. ÚVOD

1	Možnosti endoskopické chirurgie (<i>R. Lipina, P. Matoušek</i>)	18
1.1	Principy endoskopické chirurgie	18
1.2	Indikace transnazální endoskopické chirurgie	19
2	Historie transnazální chirurgie (<i>R. Salzman, P. Vacek, J. Hoza, J. Kastner</i>)	22
2.1	Historie chirurgie nosu a vedlejších dutin nosních	22
2.2	Historie transnazální chirurgie hypofýzy a spodiny lební	24
3	Epidemiologie lézí spodiny lební (<i>T. Krejčí, J. Kastner</i>)	27
3.1	Epidemiologie pituitárních nádorů	27
3.2	Epidemiologie non-pituitárních patologií spodiny lební	28
3.3	Nádory očnice	30

II. ANATOMIE A PATOLOGIE LEBEČNÍ SPODINY

4	Chirurgická anatomie spodiny lební, sinonazální oblasti a nosohltanu (<i>M. Chovanec, T. Česák, L. Čábalová, P. Matoušek, S. Potičný, R. Lipina</i>)	36
4.1	Topografická anatomie spodiny lební	37
4.2	Anatomie sinonazální oblasti	40
4.3	Anatomie selární krajiny	53
4.4	Anatomie fossa pterygopalatina, fossa infratemporalis	61
5	Patologické léze spodiny lební (<i>P. Buzrla, R. Lipina</i>)	63
5.1	Přední jáma lební	64
5.2	Střední jáma lební	66
5.3	Nádory klivu	73

III. DIAGNOSTIKA

6	Diagnostický algoritmus onemocnění spodiny lební (<i>R. Lipina, P. Matoušek</i>)	80
----------	---	----

6.1	Iniciální příznaky a vyšetření	81
6.2	Diagnostický algoritmus specifických vyšetření.....	82
7	Endokrinologická symptomatologie (J. Čáp)	84
7.1	Hypopituitarizmus	84
7.2	Nadprodukce hormonů adenohipofýzy	86
7.3	Poruchy vodní a elektrolytové rovnováhy	92
8	Ostatní klinické projevy (N. Jirásková, P. Čelakovský, M. Bar, R. Lipina)	95
8.1	Oční symptomatologie	95
8.2	Neurologická symptomatologie.....	99
9	Zobrazovací metody u patologických stavů spodiny lební (J. Žižka, R. Lipina)	103
9.1	Význam jednotlivých zobrazovacích metod	103
9.2	Radiologický obraz patologických stavů	106
 IV. CHIRURGICKÁ LÉČBA		
10	Technické vybavení (P. Vacek, F. Zenga, J. Hoza, P. Komínek, R. Lipina, K. Zeleník)	122
10.1	Endoskopy	122
10.2	ORL nástroje.....	123
10.3	Neurochirurgické instrumentárium.....	126
10.4	Peroperační navigace	128
10.5	Peroperační zobrazovací vyšetření.....	131
10.6	Peroperační elektrofyzologie.....	135
11	Transnazální endoskopické přístupy ke spodině lební (P. Matoušek, R. Lipina)	137
11.1	Dělení přístupů dle přístupové cesty (koridoru)	140
11.2	Klasifikace přístupů dle roviny rozšíření	142
11.3	Dělení přístupu dle cíle	148
12	Durální rekonstrukce (P. Matoušek, R. Lipina)	152
12.1	Rekonstrukce pooperačního durálního defektu.....	152
12.2	Zevní lumbální drenáž.....	161
13	Indikace transnazální exstirpace adenomu hypofýzy (R. Lipina, P. Matoušek)	163

13.1	Indikace podle typu nádoru	163
13.2	Srovnání endoskopické a mikroskopické techniky	167
13.3	Kontraindikace endoskopického přístupu	169
14	Chirurgická technika transnazální exstirpace adenomu hypofýzy <i>(R. Lipina, P. Matoušek, P. Vacek)</i>	170
14.1	Předoperační příprava.....	171
14.2	Intranazální fáze	172
14.3	Fáze exstirpace	176
14.4	Hemostáza	181
14.5	Rekonstrukční fáze	181
14.6	Kazuistiky	182
15	Indikace rozšířeného transnazálního endoskopického přístupu <i>(R. Lipina, P. Matoušek)</i>	188
15.1	Rozšířený transnazální endoskopický přístup	188
15.2	Indikace dle lokalizace a typu nádoru.....	190
15.3	Srovnání endoskopické a mikroskopické techniky	191
15.4	Kontraindikace.....	193
16	Chirurgická technika rozšířeného transnazálního endoskopického přístupu v sagitální rovině <i>(R. Lipina, P. Matoušek)</i>	195
16.1	Předoperační příprava a poloha pacienta	196
16.2	Oblast přední jámy lební a selární krajiny	197
16.3	Oblast klivu	206
16.4	Oblast kraniocervikálního přechodu	210
16.5	Kazuistiky	213
17	Chirurgická technika rozšířeného transnazálního endoskopického přístupu v koronární rovině <i>(R. Lipina, P. Matoušek)</i>	219
17.1	Oblast očnice	219
17.2	Oblast kavernózního sinu, apexu pyramidy kosti skalní, laterální stěny klínové dutiny, pterygopalatiní a infratemporální jámy	223
17.3	Kazuistiky	228
18	Spontánní likvorea <i>(M. Sičák, J. Fabčín)</i>	232
18.1	Etiologie a patogenéza	232
18.2	Diagnóza.....	234
18.3	Liečba	239

V.	POOPERAČNÍ A NÁSLEDNÁ LÉČBA	
19	Pooperační péče (<i>P. Matoušek, Š. Reguli, M. Formánek, T. Hrbáč</i>)	254
19.1	Všeobecná pooperační péče	254
19.2	Nosní likvorea	256
19.3	Poruchy minerálové a vodní rovnováhy	257
19.4	Pooperační péče o dutinu nosní.....	260
19.5	Sledování a kontroly po propuštění z nemocnice	262
20	Komplikace transnazálních endoskopických výkonů (<i>R. Lipina, P. Komínek, M. Šteffl, P. Matoušek, B. Gál</i>)	264
20.1	Neurochirurgické komplikace	264
20.2	ORL komplikace.....	268
21	Ošetrovatelská péče při endoskopických operacích spodiny lební, prevence komplikací (<i>J. Mejzlík, J. Dvořáková, J. Škvrňáková, A. Pellant</i>).....	274
21.1	Příprava k operaci.....	274
21.2	Činnost sestry na operačním sále	276
21.3	Ošetrovatelská péče o nemocné v pooperačním období	276
21.4	Dispenzární péče	283
21.5	Péče sestry o nástrojové a přístrojové vybavení na operačním sále a ve speciálních rinologických poradnách	283
21.6	Ošetrovatelské diagnózy.....	285
21.7	Prevence onemocnění spodiny lební	286
22	Radiochirurgická léčba (<i>J. Cvek, D. Feltl, L. Knybel, B. Otáhal</i>)	288
22.1	Principy stereotaktické radiochirurgie.....	288
22.2	Stereotaktická radiochirurgie adenomů hypofýzy.....	291
22.3	Stereotaktická radiochirurgie kraniofaryngiomů	292
22.4	Stereotaktická radiochirurgie meningeomů a ostatních nádorů	293
23	Endokrinologická léčba (<i>J. Čáp</i>)	294
23.1	Substituční léčba hypopituitarizmu	294
23.2	Léčba hormonální nadprodukce	295
23.3	Léčba poruch minerální a vodní rovnováhy.....	297
VI.	ZÁVĚR	
24	Poučení pro praxi (<i>P. Matoušek, R. Lipina, V. Chrobok</i>)	304
24.1	Definice transnazální endoskopické chirurgie	304

24.2	Anatomie a patologie spodiny lební.....	304
24.3	Diagnostika onemocnění spodiny lební	305
24.4	Principy transnazální endoskopické chirurgie a používané přístupy	306
24.5	Indikace transnazální endoskopické chirurgie	307
24.6	Obecné zásady transnazální endoskopické operační techniky.....	308
24.7	Pooperační péče a prevence komplikací	310

VII. PŘÍLOHY

Slovníček základních pojmů (<i>M. Formánek, P. Štrympl</i>).....	314
Doporučená literatura	320
Slovníček jmen (<i>M. Formánek, P. Matoušek</i>)	322
O autorech.....	330
Seznam tabulek.....	333
Seznam obrazových příloh	334
Seznam použitých zkratk	338
Seznam použitých zkratk – popisky obrázků	340
Rejstřík.....	342